

Ako spolupracovali kresťanskí demokrati na budovaní liberálnej zjednotenej Európy

Branislav Michalka

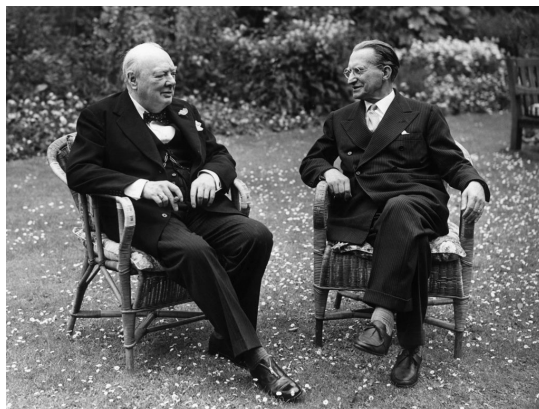
17. júla 2020 ✝ Cirkev ✝ Európska únia

pokračovanie I. časti

Na ceste k demokracii

I. svetová vojna všetko zmenila. Sociálne otrasy, zánik starých režimov i výmeny v cirkevnej hierarchii spôsobili príklon Cirkvi k demokratizmu, aj keď sa ešte jednalo skôr o podzemný prúd než o oficiálnu líniu na najvyššom stupni. Ten spodný prúd však bol natoľko silný, že v spojitosti s masovými socialistickými hnutiami (či už nacionálnymi alebo internacionálnymi) sa Cirkev k exkomunikáciám a odsúdeniu už nevrátila.

Z toho dôvodu kresťanskí demokrati, ako **Alcide de Gasperi** alebo Don Sturzo, napriek svojim stykom a priateľstvu s Romolom Murrim, ale aj s inými ľuďmi, z Cirkvi nepriateľského tábora (de Gasperi bol napríklad po II. svetovej vojne vo vláde s komunistami) mohli prezentovať ako „konzervatívci.“

De Gasperi spolu s W. Churchillom

zdroj: wikimedia commons

Gasperi sa pripojil v roku 1919 k Talianskej ľudovej strane Dona Luigiho Sturza a stal sa poslancom. Po nástupe fašizmu a podpísaní Lateránskych dohôd v roku 1927 upadol do nemilosti a pracoval ako knihovník vo Vatikáne. Jeho čas nastal po roku 1943, keď padol Mussolini a doba volala po demokracii. Gasperi založil kresťansko-demokratickú stranu a stal sa posledným predsedom vlády Talianskeho kráľovstva. Z tejto funkcie úspešne riadil referendum o vyhlásení republiky a zrušení monarchie. Toto referendum bolo monarchistami považované za zmanipulované (republikáni sa vyhovárali na chaos a tvrdili, že referendum ani nemohlo byť za daných okolností úplne presné, čím len potvrdili pochybnosti o tesnom víťazstve republikánov).

Gasperimu tiež na cti nepridáva, že vládol v tzv. vláde národnej jednoty, v ktorej boli aj komunisti. A možno by spolu spokojne vládli ďalej, keby prezident Truman nezavelil k zmene kurzu. S konzervativizmom

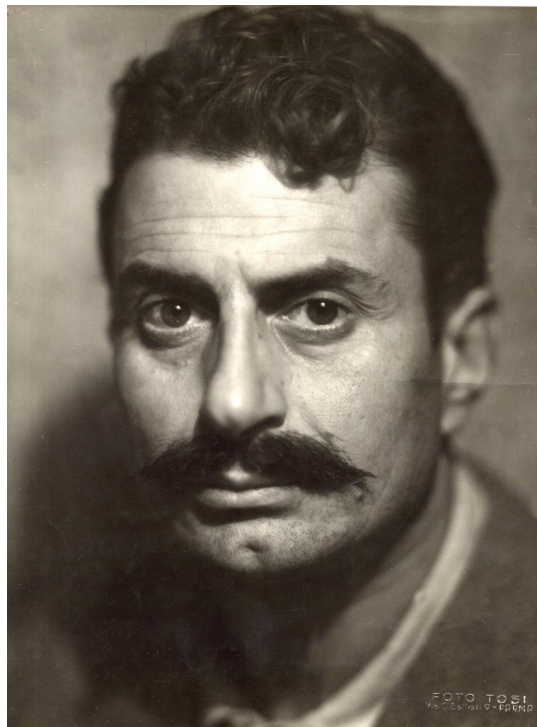
talianskych kresťanských demokratov to teda nebolo až také vážne.

Túto Gasperiho odvrátenú liberálnu tvár potvrdzuje jeho diplomatický incident s Vatikánom z roku 1952. Vatikán z obavy pred marxistickým víťazstvom inicioval pre lokálne voľby v Ríme koalíciu, v ktorej bola, spolu s KD aj Monarchistická národná strana a pravicovo-radikálne Talianske sociálne hnutie.

Predstava možného komunistického starostu v Ríme bola pre Vatikán neprijateľná. Nie tak pre Gasperiho. Radšej komunistického starostu ako koalíciu s monarchistami. Vyhrážal sa, že ak bude Vatikán naliehať, tak radšej odstúpi. Tak koalíciu prekazil, napriek vôli pápeža Pia XII.

Následná pápežova negatívna reakcia ho popudila a vyhrážal sa, že bude žiadať od štátneho sekretára Vatikánu vysvetlenie, prečo mu pri príležitosti výročia jeho sobáša pápež neudelil audienciu. Ako vidno, bol to človek nesmierne konzervatívny.

Ďalší škandál vypukol, keď Giovannino Guareschi, spisovateľ, novinár a autor románov o Donovi Camillovi, presvedčený monarchista a katolík, ktorý vyčítal de Gasperimu spoluprácu s komunistami, publikoval dva údajné de Gasperiho listy z roku 1944, v ktorých de Gasperi žiadal veliteľstvo spojeneckých vojsk, aby bombardovali civilné sídliská v Ríme, čo malo účelovo popudiť občanov proti Nemcom. De Gasperi spisovateľa žaloval a s pozoruhodnou urputnosťou sa dožadoval jeho uväznenia. Celý súdny proces bol poznačený spochybňovaním grafologických expertíz, či dokonca ich odmietaním. Nakoniec v novom demokratickom Taliansku išiel jeden z najprekladanejších talianskych spisovateľov do väzenia.

Giuseppe Guareschi – spisovateľ väznený kvôli de Gasperimu

zdroj: wikipedia

Gasperi to komentoval podobne ako neskôr u nás Gustáv Husák: „Bol som tiež vo väzení a aj Guareschi tam môže ísť.“ Zabudol ale dodať, že v čase vojny bol Guareschi dva roky v nemeckom koncentračnom tábore za to, že odmietol bojovať za Nemcami ustanovenú Taliansku sociálnu republiku, a to v čase, keď Gasperi v teple pripravoval neslávne referendum proti monarchii. Katolíci, ktorí tak radi sledujú filmy o Donovi Camillovi ani netušia, že práve v čase ich natáčania, v 50. rokoch, bol ich autor 12 mesiacov v parmskom

väzení, lebo, ako uviedol súd: „urazil hlavu štátu,“ čiže demokrata de Gasperiho.

Ako vidno, vzťah „konzervatívca“ de Gasperiho k Vatikánu a ku skutočne konzervatívnym súperom bol trochu svojský a nonkonformný. Podozrievať ho preto z konzervativizmu je trochu prehnané. Aj jeho kauza blahorečenia sa už rieši, podobne ako u Dona Sturza a vyzerá to tak, že bude vyriešená skôr ako kauza Pia XII., pápeža, na ktorého sa de Gasperi demokraticky urazil. Kritériom pri blahorečení je zrejme aj miera demokratickosti.

Najkonzervatívnejším z tzv. otcov zakladateľov EÚ bol pravdepodobne **Konrad Adenauer**, nemecký primátor Kolína nad Rýnom a člen katolíckej strany Centrum. Tá, na rozdiel od strán kresťanských demokratov, vznikla omnoho skôr, už v roku 1870, v čase, keď vrcholila tzv. kultúrna vojna, ktorú viedol kancelár Bismarck proti katolíckej Cirkvi v Nemecku. Je príznačné, že túto čisto katolícku stranu, ktorú Hitler zrušil v roku 1933, sa už po roku 1945 nepodarilo obnoviť v jej pôvodnej sile, pretože práve Konrad Adenauer sa po vojne identifikoval s novou kresťanskou demokraciou a svoju pôvodnú katolícku stranu opustil. Ako prvý povojnový kancelár bol zvolený už za CDU. Tá sa na rozdiel od strany Centrum pýšila svojou bezkonfesijnosťou.

Konrad Adenauer

zdroj: wikimedia commons

Po svojom zvolení za primátora v roku 1917 a neskôr po vojne ešte pokračoval v katolíckej politike v boji proti luteránskeму Prusku, ktoré obviňoval z pohromy vojny. Vystupoval ako neochvejný katolícky politik, ktorého historik Peter Koch označil za „úzkoprsého politika, pre ktorého neexistovala neobmedzená sloboda vedy a umenia, hneď ako prišli na pretras požiadavky katolíckeho fundamentalizmu.“ V tom čase cenúrne zasahoval do Brechtových divadelných predstavení, zakázal Bartókov balet a maľby Otta Dixy. V roku 1922 bol dokonca predsedom 62. celonemeckého katolíckeho dňa.

Po rokoch národne-socialistickej vlády, vojny a opätovného zvolenia za primátora, sa pridol k novej strane CDU. Tým vlastne, podobne ako ostatní kresťanskí demokrati, rezignoval na presadzovanie čisto katolíckych postojov a záujmov a stal sa predstaviteľom novej éry, v ktorej záleží viac na demokracii ako na vierovyznaní. Z katolíckeho politika sa stal budovateľ liberálnej bezkonfesijnej demokracie umocnenej bezbrehým konzumom. Stav dnešného Nemecka je výsledkom aj tejto premeny.

Na ceste k Euroutópii

Po II. svetovej vojne sa začínajú postupne zlievať rieky kresťanskej demokracie do jedného euro-prúdu, ktorého výsledkom mala byť zjednotená Európa. K predchádzajúcim talianskym a nemeckým kresťanským

otcom zakladateľom sa pridali otcovia francúzski a na ich čele **Robert Schumann**.

Pôvodom bol síce nemeckým občanom z Alsaska – Lotrinska, ale keďže sa po I. svetovej vojne situácia zmenila a tento kraj sa stal opäť francúzskym, stal sa aj z Roberta Schumanna Francúz. Vtedy vstúpil do politiky ako člen novovzniknutej mestskej komisie v Metz. V tom istom roku kandiduje na poslanca za Lotrinskú republikánsku úniu a je zvolený.

Robert Schumann

zdroj: wikipedia

LRU bola strana vytvorená práve pre špecifickú situáciu v Alsasku – Lotrinsku, kde sa katolíci, predtým organizovaní v nemeckej katolíckej strane Centrum, museli organizovať, avšak už nie na konfesijnom základe. Vznikol tým akýsi mix kresťanských, regionálnych, nemeckojazyčných, ale Francúzsku lojálnych a republikánskych ideí. Skrátka ideálny predobraz kresťanskej demokracie. Strana presadzujúca striktné postoje a záujmy katolíckych veriacich bola v demokratickej republike neprijateľná. Sekularizačné francúzske zákony z roku 1906 niečo také ani nepripúšťali.

Každopádne Schumannov záujem sa vtedy sústreďoval skôr na uchovanie regionálnych špecifik v Alsasku – Lotrinsku a idea zjednotenej Európy mu bola úplne ľahostajná. Jeho názory sa prudko zmenili po II. svetovej vojne, keď sa ako francúzsky minister zahraničných vecí spoznal s Jeanom Monetom a Paulom – Henrim Spaakom (o nekresťanských otcoch zakladateľoch EÚ budeme hovoriť v pokračovaní Témy mesiaca na Christianitas.sk; pozn. red), ktorí sa rozhodli vytvoriť EÚ formou utajenia pravého zámeru a operovania čisto hospodárskymi faktormi a cieľmi európskej spolupráce.

V roku 1948 sa zo Schumana stáva apoštol európskej ideí. Táto idea, ktorá bola zamaskovaná do vízie Spoločenstva uhlia a ocele, aby nedráždila podozrievavé obyvateľstvo, dostala pomocou Schumana definitívne kresťanské posvätenie. On sám rád vystupoval ako autor tejto myšlienky a tak býva aj prezentovaný. V skutočnosti to bol ťah, ako zakryť nekresťanský pôvod tohto plánu, za ktorým stáli: komunista Spinelli, socialista Spaak a liberál Monnet.

Schumann bol vybraný ako nevýrazná a ľahko manipulovateľná osoba s katolíckym pozadím. Symbolicky tak vyjadruje celkovú úlohu kresťanskej demokracie na ceste k novému pohanskému svetu. Schumannovou úlohou bolo zakrývať pred kresťanským obyvateľstvom nekresťanské socialisticko-unifikačné idey, ktoré stoja za EÚ. Spolu s ďalšími tromi otcami zakladateľmi, de Gasperim a Adenauerom tak tvoria dokonalú ukážku tzv. užitočných idiotov, ako ich volal súdruh Lenin.

Ich úlohou bolo ukázať kresťanom a predovšetkým katolíkom, že na zachovanie mieru vo svete a v Európe treba obetovať staré postoje, presadzovanie viery, národnú a regionálnu suverenitu a ekonomickú

sebestačnosť. Ani netreba dodávať, že aj v prípade Roberta Schumana už prebieha proces blahorečenia. Bol by to už tretí z kresťansko-demokratických iniciátorov eurozjednotenia, ktorý by bol povýšený na oltár. Zaprieť politickú objednávku pri takejto zhode by bolo asi veľmi ťažké. Najmä pokiaľ kauzy Pia XII., biskupa Sheena, Chestertona či Izabely Kastílskej ležia už roky v archíve, nehýbu sa ani o milimeter alebo boli rovno zamietnuté.

Povýšenie politikov EÚ na oltár, dokonca v prípade politika de Gasperiho, ktorý mal kontroverzie s Vatikánom, je pravdepodobne znamením totálneho prispôsobenia sa Cirkvi požiadavkám planetárnej unifikácie.

URL adresa článku: <https://christianitas.sk/ako-spolupracovali-krestanski-demokrati-na-budovani-liberalnej-zjednotenej-europy/>